

TALLINNA

POLÜTEHNIK

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄALEKANDJA

35 (567)

XXI aastakäik

Reedel, 31. oktoobril 1963

TEDA TSITEERIS LENIN

Oma tavalises õppe- ja teaduslikus töös me tsiteerime sageli Lenini. Teame, et ka Lenin on tsiteerinud nii sõprade kui vaenlaste ütlemisi või kirjutisi. Kuid et Lenin on tsiteerinud eestlast, seda vist teavad vähesed.

V. I. Lenini teoste eestikeelses 24. köites lk. 291—293 on ära toodud tema artikkel 1917. a. aprillist «Milleni viivad Ajutise Valitsuse kontrrevolutsioonilised sammud». Mainitud artiklil algabki teatega, et saadi telegrammi Jenisseiskist, millele järgneb tekst. Selle telegrammi sisu mõtestabki lahti ja analüüsib V. I. Lenini oma artiklis.

Niihästi telegramm kui artiklil paljastavad kodanliku ajutise valitsuse rahvavastast tegevust, kes, kasutades pärast Veebruarirevolutsiooni kaksikvõimu tekkimist, püüdis rahvale peale suruda oma klassivõimu. Jenisseiskil maakonnast, praegusest Krasnojarski kraist Petrogradi saabunud telegramm oligi üheks tõukeks, mis ajendas Lenini kirjutama artiklit, millest kujuneb välja loosung — Kogu võim nõukogudele!

Jenisseiskist saabunud telegrammi lähetajaks ja allakirjutajaks oli maakonna täitevkomitee esimees Adolf Perenson koos sekretäriaga. Kuidas sattus siis meie kaasmaalane nii kaugele Siberisse?

Adolf Perenson sündis 19. oktoobril 1885 Narvas. Tema isa oli kaugesõidu tüürimees, pärit Harju randadelt. Peagi kolis perekond Kroonlinna. Adolfist

sai Mereväe Meditsiini Akadeemia üliõpilane. Kuid temast sai ka põrandaaluse bolševike partei liige. Ta võitis osa 1905. aasta madruste ülestõusust Kroonlinnas. Tegutses Narvas «Akseli» varjunime all. Järgnes arest, vangla, asumisele saatmine Jenissei kubermangu.

Pärast Veebruarirevolutsiooni valitigi Adolf Perenson Jenisseiski Maakonna Tööliste ja Soldatite Saadikute Nõukogu esimeheks. Hiljem sai temast Jenisseiski Kubermangu (Krasnojarski krai) Täitevkomitee esimehe asetäitja. Ta hukkus 1919. aastal koltsaklaste käe läbi.

Praegustes Krasnojarski ja Jenisseiski linnades on kummaski Perensoni nimeline tänav — mälestuseks vaprale võitlejale nõukogude võimu eest.

Dotsent Ü. TAIGRO

Kauaaegse laitmatu töö eest ja seoses viiekümnenda sünnipäevaga autasustas Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium 24. oktoobril Tallinna Polütehnilise Instituudi haldusprorektorit HARRI EESMAAD Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

Lühidalt juubelijuttu

Sina, kes sa kuulud meie instituudi organiseeritud noorte 82 protsendi hulka, meenuta, et 29. oktoobril, 1918. aastal loodi Kommunistlik Noorsooühing.

Oma silm on kuningas, kuid usu ka dokumente.

Järelikult aastapäev.

Tagajärjetu on patriootiline meenusus, rusikaga vastu 20-aastast rinnakorvi koputada.

Mõtiskleme.

Meil on vaja traditsioone. Vähe, kuid häid ja asjalikke. Igal sügisel on parajal arvul aastapäevi. Muudame esialgu vähemalt ühe, nimelt Rahvusvahelise Üliõpilaste Päeva tähistamise tõeliselt kordaläinuks. Komsomoliaastapäev aga

kujunegu nii mõtetes kui tegudes iseendale aruandluspäevaks.

Neljapäeval, 30. oktoobril toimus aulal ELKNÜ TPI Komitee VII laiendatud pleenum. Arutluse all olid V. I. Lenini 100. sünni-aastapäeva ning Rahvusvahelise Üliõpilaste Päeva tähistamise küsimus. Tutvustati ELKNÜ Keskkomitee äsjatoimunud pleenumi materjale.

Igapäevane, harilik elu.

On vaja tegusid, mitte headesõnade veeretamist kuni nende kulumiseni. Julget pealehakkamist, ainult mitte iseenda õnnitlemisel!

K. KASIKOV

ELKNÜ Keskkomitee VII pleenum

29. oktoobril toimus Tallinnas ELKNÜ Keskkomitee VII pleenum.

Arutusel oli vabariigi kõrgemate koolide komsomoliorganisatsioonide töö. Meie instituudi kommunistlike noori esindasid ELKNÜ TPI Komitee sekretärid K. Kasikov ja M. Keek ning majandusteaduskonna sekretär A. Pilving ja energeetikateaduskonna sekretär T. Kuusk.

Meie poolt võtsid pleenumil sõna instituudi rektor prof. A. Aarna ja ELKNÜ TPI Komitee sekretär K. Kasikov.

Vastuvõetud otsuses juhitakse kõrgemate koolide komsomoliorganisatsioonide tähelepanu nende töös esinenud puudustele ning määratletakse edaspidised põhilised töösuunad.

Vestlusringi tulid keemikud ja ajaloolased

Esmaspäeva pärastlõunaks olid keemiateaduskonna kaatrite esindajad kutsutud NLKP ajaloo kateedrisse. Teatati, et kutsujaid huvitavad keemiatööstuse arengu probleemid.

Ettekannete asemel kujunes meeldiv vestlusring kohvilaua taga. NLKP ajaloo kateedri juhataja Edgar Mattisen põhjendas sissejuhatavas sõnavõtus kokkusaamise vajadust sooviga tuua NLKP ajaloo õpetamisse rohkem sidet teaduskonna spetsiifika. Jutulõnga võttis esimesena enda kätte dekaan dotsent Endel Uus. Ta rääkis uutest seisukohtadest kitsamate või laiemate erialade kujundamisel. Varematal aastatel eelistati kitsamaid erialasid. Elu aga näitas, et see raskendab spetsialistide tööloosumist. TPI keemiateaduskonnas on võetud suund laiemal profiiliga inseneri ettevalmistamiseks. See peab kajastuma mitte ainult eriainetes, vaid ka üldainete õpetamisel. Kui kõrgemat matemaatikat, teoreetilist mehaanikat, tugevusõpetust ja muud õpetatakse keemikute jaoks kohandatud meetodika alusel, siis on ka suurem huvi nende ainete omandamisel. Erandiks ei saa siin olla NLKP ajalugu. Näiteid partei juhtivast osast meie majanduse arendamisel keemikule mõeldud loengus tuleb tuua esmajoones ikka keemiatööstuse alalt. Kui meie seda ei tee, siis väheneb huvi NLKP ajaloo õppimisega vastu.

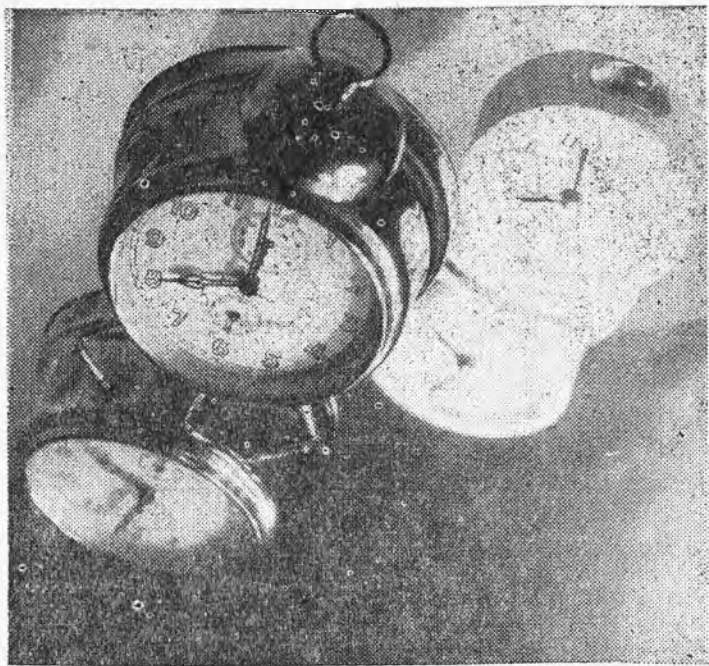
Ankeetküsitlused on näidanud, et ühiskonnateadustest hindavad üliõpilased kõige kõrgemalt teadusliku kommunismi tähtsust. Vähemtähtsaks aga peetakse NLKP ajaloo kursust. Kuid kas saab näha tulevikku, mõistmata mineviku probleeme. Noorele inimesele paistavad minevikuprobleemid liiga lihtsatena. Ei tunnetata sidet, tänapäeva ja mineviku vahel. Vestlusringis otsiti probleeme, mida saab seostada nii minevikuga, oleviku kui ka tuleviku ühiseks vaatlemiseks. Pikemalt võeti vaatluse alla NLKP

XVIII kongressi otsustega seotud probleemid. Teatavasti otsustati sel kongressil muuseas luua Nõukogude Liidus nafta-keemiatööstus, et mitte kulutada toidutoorainet sünteetilise kautšuki valmistamisel. Seda asjaolu tuleks keemikutele mõeldud loengutel väga põhjalikult kommenteerida. Sõda ei võimaldanud püstitatud ülesannet täita. Esimene sünteetilise alkoholi tehnik Nõukogude Liidus rajati alles aastal 1952. Sumgaitis. Professor Raudsepp rääkis huvitavatest faktidest kautšuki sünteesi meetodite väljatöötamisel. Kõigest sellest kuuleb üliõpilane veelkord vanematel kursustel, kuid NLKP ajaloo õppejõud on siiski esimene instituudis, kes lisab sellele keskkooli kursusest teadaolevale faktile majanduslikku, poliitilist ja sõjalist sisu.

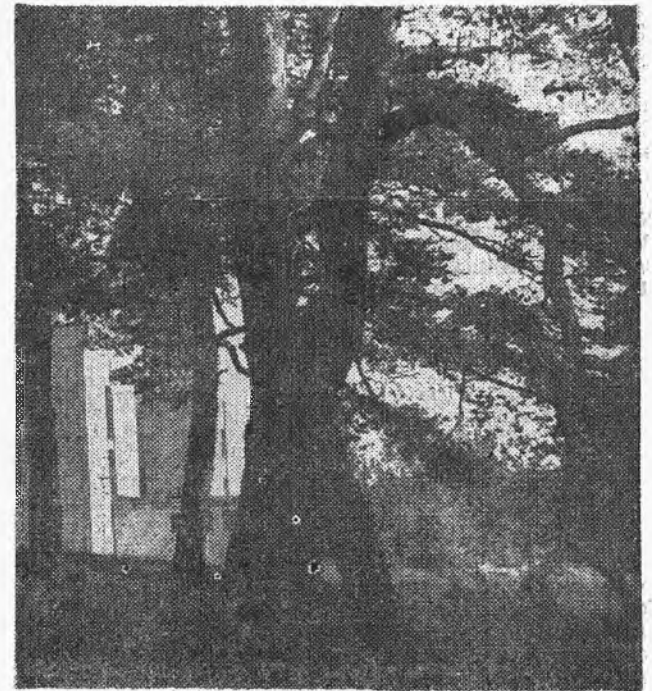
Dotsent Villem Reiman tõstis üles paljude üliõpilaste poolt

esitatud küsimuse — milleks on vaja nii palju rõhutada partei osatähtsust konkreetsete majandusprobleemide lahendamisel? Analüüsime seda küsimust konkreetset Eesti NSV keemiatööstuse näidete varal ning leiame, et keemiatööstuse spetsiifika nõuab partei osavõttu juhtimisest veelgi suuremal määral. Võrreldes teiste tööstusharudega on keemiatööstuse rahvamajanduslikud seosed palju komplitseeritumad — siin on väga kerge langeda mingi kitsa ametkonna positsioonidele, mille tõttu raskeneb probleemi kui terviku lahendamine. Leiti, et TPI ajaloolased kui tehnilise õppeasutuse õppejõud võivad anda suure panuse, uurides EKP senist kogemust meie tööstuse tehnilise taseme tõstmise juhtimisel.

Vestlusega jäid rahule nii külalised kui ka kostitajad. P. LAGEDA

Esimene loeng on poole tunni pärast! Hommikvõimlemine on ammu seljataga!

Mändide «tantsusamm» Mustamäel.

Enn Teimanni fotod

Ateistid dominiiklaste kloostriis

Sinna laskis meid — pealegi ka neid (!) — Tallinna Linnamuuseumi vanem teaduslik töötaja Kaupo Deemant. Suur aitäh talle selle eest!

Katoliiku mungaordu Ordo fratrum praedicatorum («jutlustajate vendade ordu») tungis Tallinnasse juba 1229. aastal. Valget rüüd, musta mantlit ja kapuutsi kandvatest kerjasmunkadest on säilinud Tallinna suurima — Katariina kloostri — hooneid. Väljast ei oska ette kujutada, et nüüdse Vene tänava väikeste majade rüüga taga oli ja osalt on praegugi hiiglaslik klooster — suurem ja kõrgem kui silmale tuttavad Piritä varem. Hästi on säilinud (ja rekonstrueeritud) 2 toredat ristküliku, maaliline siseõu kaevu ja «juuksuritöökojaga» (kus pikaajukselisi noviitsiks pügati), munkade

magamisruum (küll oli külm ja niiske) ja hulk teisi. Ateistid nägid oma silmaga, et habemik esiisa Aadam meenutas väga tänapäeva noormehi, et Eeval ka tollal habet polnud ning peamiselt eestlastest kivi-raidurid paest kunstipäraseid portaalid, sambaid, etikuid, haa- ja vapikivi välja olid raiunud, millel religioosne motiiv sageli realistlikku sisu väljendas. Nähti patukustutuskirja (indulgentsi) ja rohkeid arheoloogilisi leide kloostri hoovil tehtud väljakaevamistest.

Lõpuks laskuti kloostri latu-keldrisse, kus küll kanget kloostriveini enam polnud, kuid rasked (kivist!) kultuurimälestisi riulid täis olid. Ja kuigi mõni jumalasalga ei leidnud loodetud luukeresid ja salapäraseid maa-aluseid käike, mis Katariina mungakloostri Piritä nunnade (õigem sega-) kloostriiga oleksid ühendanud, oli ateistide ekskursioon huvitav ja kasulik.

Enne kui Vatikan minna, on tarvis Maarjamaal katoliikluse jäljed üle vaadata!

VELLO SAARE

26. oktoobril möödus 60 aastat TPI ehitustehnoloogia kateedri juhataja dotsent Sergi Konstantinovi sünnist.

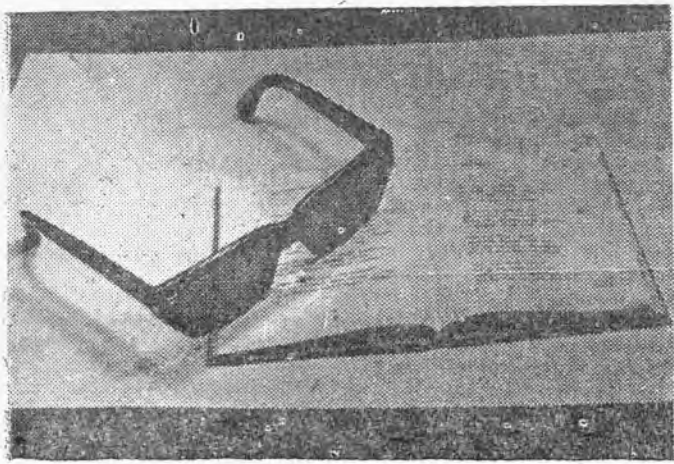
Meie vabariigi ehitajateperes on Sergi Konstantinovi üks staažikamaid. Ehitustel töötas ta juba üliõpilaspõlves. Lõpetanud aastal 1936 Tallinna Tehnikaülikooli, algas tal iseisev töö projekteerijana ja praktilise ehitajana mitmetes ehitusettevõtetes. Eriti pingeliseks ja viljakaks kujunes juubilaritegevus sõjajärgsel perioodil. Töötades ajavahemikul 1944—1962 Eesti NSV Ehituse Rahvakomissariaadis, Ehitusministeeriumis ja Rahvamajanduse Nõukogu Ehitusvalitsuses tootmisosakonnas vastutava töötajana, juhatajana ja peatehnoloogina, võtab ta aktiivselt osa kõigi selle perioodi tähtsamate ehitiste — «Estonia» teatrimaja, Raadiomaja, Poliitoharidusmaja, tehase «Punane Kunda» ja teiste püstitamisest. Selle töö tunnustuseks on mitmed valitsuse aukirjad.

1962. aastal valiti Sergi Konstantinovi kui suurte kogemustega ehitaja TPI ehitustehnoloogia kateedri juhatajaks. Aasta hiljem omistati talle dotsendi teaduslik kutse. Tema tööd kateedri juhatajana ja õppejõuna iseloomustavad põhiliselt süvenemine ehitustehnoloogia ja organiseerimise teoreetilistesse alustesse ning nende oskuslik seostamine ehituspraktika kogemustega. Selle kallakuga on ka tema tehtud uurimistööd. Praegu võtab juubilar aktiivselt osa tööst ehitusala kõrgeima haridusega kaadri vajaduse määramiseks Eesti NSV-s.

Dotsent Sergi Konstantinovit iseloomustab suur töökus ja tõsine vastutustunne oma ülesannetes. See ja abivalmidus töös, südamlikkus ja peenemõeldisus suhtlemises kaas-töötajatega on teinud Sergi Konstantinovi lugupeetaks ja armastatuks kõigi poolt, kes teda tunnevad.

Jätkuvalt indu, head tervist ja õnne töös, elus ning kõigis ettevõtmistes paljudes aastateks soovib oma juubilarile

Kateedri pere

Enn Teimanni foto

Järelemõtlemisi varasügisesele Ungarile

H. ORUVEE

«Tallinna Polütehnik» avaldas juba lühiajalise TPI kolmeliikmelise delegatsiooni viibimise Budapesti Tehnikaülikoolis. Kaks nädalat, millal me Ungari kolleegidel külas olime, oli tohutult rikas muljetest, millest järgnevalt pisut juttu teeme.

Meie sealviibimise programm oli koostatud väga üksikasjaliselt ja kõigi delegatsiooni liikmete erilaseid soovide arvestatult. Nii külastas rektor prof. A. Aarna keemiateaduskonna kateedrid ja Ungari keemiateaduskonna kateedrite ja masinaehitajate. Nende ridade kirjutaja viibis aga ehitusteaduskonna ja arhitektuuriteaduskonna kateedrites, samuti ka mitmes uurimis- ja projektootmisinstitutsioonis. Muidugi oli delegatsioonil ka palju ühiseid ettevõtmisi ja väljasõite.

Väärrib kõigiti kiitust asjatundlik teejuht, ülikooli arhitektuuri ajaloo lektor Alajos Sodor, kes meile Budapesti ja teisi linnu tutvustas. Ta jutustas palju üksikasju ajaloolistest ehitistest ja ühtlasi ka maa ajaloo kohta. Eriti meeldiv oli ekskursioon Visegradi kõrgel kaljul asuvasse lossidesse, samuti ka barokkarhitektuuri poolest silmapaistvasse väikelinnadesse Szentendre, Vac,

Szekesfehervar ja Veszprem.

Ungari põhja- ja edelaosa oli mägine, kagurajoonid tāsased. Mägimaestik oli eriti värvirohke, nüüd, sügisel. Tee Egerist Miskolci keerles mäeahelike vahel, mille nõlvu katvasse lehestikku oli siginenud paras jagu ookerit ja purpurit, kuigi ka rohelus veel lausa alistuda ei tahtnud. Loodusega harmoneerisid elamute punased kivikatused ja kollakates varjundites pritskrohvi-ga kaetud seinad. Ungarlased jälgivad küllaltki palju vanu ehitustraditsioone, kuid sellegipärast on raske leida kaht täiesti sarnast maja. Elamujuurde kuulub tingimata võre-ga piiratud eesaed, kus kasvatakse rohkesti lilli. Võreaiad ja hooned on hästi korras ku üsna tagasihoidlikes asulates.

Uusehitusi kohtab Ungaris kõikjal. Vähevärtuslikku hoonestust lammutatakse isegi küllalt väikestes linnades. Nii tutvustati meile uut linna-tsentrumit Salgotarjanis. See on moodustatud väljakuga, mille ääres asuvad hotell, kultuurimaja ja kaubamaja. Lahenduses on uusi otsinguid ja dünaamikat. Üldse peab ütlima kiidusõnu ka Budapesti restaureerijatele ja arhitektidele, kes sobitavad uut vanaga. Buda poolel käisime mitmes siseaues, kus lausa üllatavalt kaasaja tunnetus ja samal ajal pieteeditunne vana arhitektuuripärandi vastu.

Instituudi ametiühinguorganisatsiooni 20. konverentsi oma peale ümmarguse järjekorranumbri veel mitmeid ümmargusi momente. Nagu teada, toimus konverents selle kuu 20. päeval ja valis uue ametiühingukomitee 30-liikmelisena. Konverentsini jõudis eelmine komitee ära pidada 20 koosolekut. Konverentsil võttis sõna 10 inimest.

Mida oli siis sellel «ümmargusel» konverentsil «kandilist», millest kinni hakata?

Kõigepealt muidugi see, et 5816 päevase osakonna üliõpilasest, õppejõust ja teenistajast on ametiühingusse ainult 4693 ehk 80,7%. Mida mõtlevad siis puuduvad 1123 inimest? On nad ehk nende 1169 üliõpilase hulgas, kes sellel sügisel astusid esimesele kursusele? Sugi mitte! Esimese kursuse üliõpilastest olid peaaegu pooled (515 üliõpilast) jõudnud endid konverentsiks arvele võtta. Teistest aktiivsemad olid siin majandus-, keemia- ja mehaanikateaduskonna esimesed kursused. Kui aga nii, siis ei ole ilmselt kõik korras ametiühingulase selgitustööga büroodes. Majandusosakonnas ei kuulu ametiühingusse 100 töötajat, ehitusosakonnas 21. Energeetikateaduskonnas 751 üliõpilasest ei kuulu ametiühingusse 302! (end. büroo esimees J. Mäekask, praegune — R. Päsok).

Praegu võib rahul olla vaid majandusteaduskonna (end. büroo esimees A. Kudrjajtseva, praegune — S. Otsmaa) ja keemiateaduskonnaga (end. büroo esimees J. Pikkov, praegune — J. Arro).

Sellega on uute valitud büroode esimene ülesanne mää-

Ametiühingu konverentsi järelkaja

ratletud — tuleb jõuda lähema kuu jooksul ametiühingusse kuuluvuses võimalikult lähedale sajale protsendile.

Teiselt poolt — kuigi liikmemaksude laekumise plaan käesoleva aasta kolme esimese kvartali ulatuses rahaliselt on täidetud, ei ole siingi kõik korras. Kümnel kateedril ja rohkem kui kahekümnel õpperühmal on üle kahe kuu ulatuv liikmemaksude võlgnevus, ulatudes ühel juhul (õpperühm ED-57, rühmaorganisaator Sokolova) isegi 15 kuuni.

Nii et teiseks ülesandeks, mis ei kannata ootamist, on büroodele kui ka (ja ennekõike) rühmaorganisaatoritele — likvideerida liikmemaksude võlgnevus! Täpse ülevaate liikmemaksude laekumise olukorrast annab komitee ajalehes novembrikuul, toob päevavalgele kõik võlglased (õpperühmad, kateedrid ja al'asutused) ning tõstab esile parimad.

Konverentsil oli juttu üliõpilaste osavõtust ametiühingulase tegevusest. Leiti, et 7 üliõpilast uues komitee koosseisus on vähe. Nii see tegelikult ei ole. Kui jätta kõrvale seitsme büroo esimehed, kes kuuluvad komiteesse ja komitee palgalise esimehe, tuleb välja, et ülejäänud koosseisust (22 liikmet) üks kolmandik on üliõpilased. Seda on piisavalt. Ega tegevuse ulatust ja üliõpilaste aktiivsust määra ju esindajate suur arv komitees. Kõik see määratakse vahetult õpperühmades. Nimelt seal peab alguse saama tegevus, peavad

üles kerkima ideed ja nõudmised.

Instituudi ametiühingukomitee suutis eelmisel aastal teha kaaluka töö töötajate elamistingimuste parandamisel. Suuresti parandada 53 perekonna ja üksikisiku elamistingimusi. Kuid ka siin on tekkinud üks tõsine lisaprobleem. Vaatamata igaaastaga suurenevatele võimalustele elamistingimuste parandamiseks ja elamispinna probleemi lahendamiseks jätkub endiselt elamisvõimaluste esimese etapi järjekorras kasvamine. Eelmisel aastal kasvav järjekord 25 perekonna ja üksikisiku võrra, ulatudes 104 perekonna ja üksikisikuni. Üks küllaltki määrav nõhius on siin see, et meie instituudi lõpetavad noored spetsialistid väidavad suunamiskomisjonis endil Tallinnas elamispinna olevat, kuid mõne kuu möödudes tööleasumisest esitavad taotluse selle saamiseks. Nii kasvabki järjekord tagantpoolt kiiremini, kui on võimalik rahuldada vajadusi algusest.

Need on osa küsimustest, mida käsitleti konverentsil. Konverentsi töö analüüsimist jätkame ajalehe järgmistes numbertes ja järgmisena võtame vaatluse alla heaolu küsimused (ühiselamud, sööklad, ühis-kondliku teenindamise jm.).

TPI A/Ü Komitee.

Sõbralik õhkkond säilitab töömeeolu

Õpetamise meetodid instituudis erinevad tunduvalt keskkooli omadest. Kohanemine võtab aega. Võib-olla sellepärast ja gelesime õppimise algpeevil nii palju raskustega, aga lõpuks ikkagi harjusime, ühed kiiremini, teised aeglasemalt. Grupis pole meil õieti kunagi esinenud suuremaid korrarikumisi, ka õppetööst mitte osavõtt pole tähelepanu aratanud, üldiselt oleme enam-vähem alati edukalt finišeerinud. Võib-olla seletub see asjaoluga, et rühma põhi-koosseisu moodustavad ütarlapsed. Aga tõenäolisem on ehk see, et oleme küllalt teadlikud, kui tulla õppima, siis tähendab see ka kõigi kohustuste täitmist, sest aega võib mujalgi surnuks lüüa.

On tore, et grupis valitseb alati sõbralik õhkkond, see säilitab töömeeolu. Ja nagu ikka, kujunes välja ka rühma põhituumik. Siiski palju on grupivanemast. Nõudlikkus, sallimatus põhjustas puudumiste vastu, kuid samal ajal osavõttlikkus, tähelepanelikkus, oskus kaasa haarata — nii võime iseloomustada oma rühmavanemat.

Ükski grupp pole ideaalne, kuigi näiliselt on kõik korras.

Meilgi leidub igat liiki tuden-geid: nõrku, keskmisi ja edukaid. Aga arvatavasti on meie rühma õppetöö ühtlane tase tingitud kollektiivi suurest ühtekuuluvusest. Iial ei keelduta abist, kuigi abistajal endal oleksid sageli palju pakilised asjad lahendada.

Loomulikult jäävad siiski iga üliõpilase individuaalsed omadused põhiliseks hea õppe-edukuse pandiks.

Oppeaastal, millal tähistame V. I. Lenini 100. sünni-aasta-päeva, kutsume kõiki õppe-gruppe üles rakendama maksimaalselt oma jõudu meeldivate tulemuste saavutamiseks igal alal.

TI-37

Omapärast romantikat õhku-kub vanalinnas ehitatud kohvikute, veinibaaride ja muude taoliste ettevõtete interjööridest. Siin on palju kordumatu-d ja siiski rahvusliku kolooriidiga puhkenurki, kus võib istuda ka ainult tassi kohvi juures.

Kohvikute ja baaride rohkus linnades on silmatorkav. Maal ja maanteede ääres asuvad aga tihti szardad — midagi küla-kõrtside taolist.

Kohvikute «vabaõhuosakonnad» olid veel avatud, mida ka soojad ilmad kasutama meelitasid. Võib-olla on see Pariisi matkimine — kuid lihtsalt kõnnitee ääres istumise võimalusi on ka Budapestis palju.

Suurepärased muljed jäid meie delegatsioonile ka Miskolci Tehnikaülikoolist. Selle õppehooned on püstitatud viimaste aastate jooksul. Õppehooned ja ühiselamud paiknevad küllaltki suures hästikor-rastatud pargis. Eriti meeldis ülikooli raamatukogu uusehitus. Kahekorruelises pikas hoones on 2600m² lugemissaalide pinda ja viiekorruselise raamatuhoidla mahutab 300 tuhat köidet. Eriilises pidulikus saalis hoitakse unikaalseid köiteid. Kõikjal on tunda kaas-aega — nii viimistlusmaterjalides kui ka tehnikas. Näiteks lugemissaale kontrollitakse «televisionisilmade» abil, hoo-ne välis- ja sisearhitektuuris

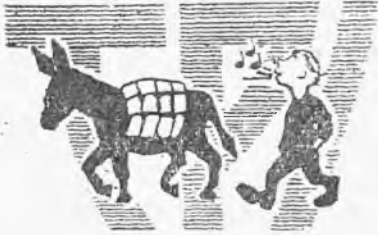
domineerivad alumiinium, klaas, väärismetallid ja sünteetilised materjalid. Nii selle kui ka paljude teiste objektide kohta võib öelda, et Ungari arhitek-tide ja konstruktorite ideela-hendused on huvitavad, teostu-se tase on kõrge. Sellest kõnelevad ka rohkearvulised näi-ted, mida ungarlased on pro-jekteerinud ja rajanud teistes-se maadesse.

Viibides Budapesti Ühis-kondlike Hoonete Projekteeri-mise Instituudis (KÖZTI), tutvustati seal viimasel ajal ehi-tatud hoonete makette ja foto-sid. Mõningatega neist oli võim-alus tutvuda ka tegelikkuses. Need olid hiljuti valminud si-lindrikujulise kõrghoonega hot-ell «Budapest», raadiomaja stuudiote hoone, ehitusjärgus olev hotell «Interkontinental» ja teised. Üleskerkinud konst-ruktioonilised ja ehitusfüüsikalised probleemid lahendati projekteerimisinstituudi uu-ri-misgrupis, millel on ka eesku-julik laboratoorne sisustus. Budapesti Tehnikaülikoolil on selle asutusega väga tihedad sidemed, sest rida õppejõude töötab seal kohakasulise alusel.

Teaduse ja praktika põimumi-ne avaldub loomulikult ka pe-dagoogilises töös.

Sedamööda, kuidas koostöö-lepung ellu rakendatakse, sõi-dab üha uusi delegaate Un-garisse. Meie külastajad olid vaid avaakordiks tulevastele kohtu-mistele.

See juhtus Karjalas matkates...

A. KILK

(Algus eelnevas numbrites) 17. august

Seekord ei näi hommik sugu-gi õhtust tarneem olevat, sest lained pole põrmugi väiksemaks jäänud ja tuul puhub endiselt risti meie liikumissuunale vastu. Paadid heitlevad pähkli-koortena lainemürakate vahel. Kuigi hing veidi kripeldab, sõuame avajärvele, sest kalda läheduses varitsevad veealused kivirahnud. Lähimärgadena jõuavad kõik paatkonnad jõesuudmesse. Siin peetakse veel viimane sõjanõu ning juba kaovadki paadid üksteise järel jõekäänaku taha.

Suja rõõmustab meid — tuul on meiega päri ja nii jätkubki «tipikate» sõit puriede all. Vu linäl kaob ahtri taha vesi. Aga ohutu see kihutamine siiski pole, sest hallikaspruunide laikudena vilksatavad siin-seal mööda veealused kivimürakad. Et mitte karidele joosta, ronib Mini võõri seljakottide otsa, istub seal nagu Argentiina tasku-ahv, kamandades tüüriil olevat Dagiti. Sass seab purjesid ja mõnuleb päikesepaistel. Idüll!

Peagi rõõuiv eespool mühinal kividele tormav jõgi meilt taas kõik mõnud. Purjed maha, meeskond aerudele! Tullid kiunuvad, paat ägab lainete vint-sutusest, kivid taovad vastu põhja. Nii tormame sedapuhku lühice-sete rahulikimate momentidega üle 8 kilomeetri, alles siis taltuvad vetevood. Kõik matkasellid on nende kilomeet-

ritega nagu kõhnunud (higi loopisime paadist välja), kuid meeleolu on isegi tõusnud. Meie õrnema soo esindajad leiavad, et tüsedatele (täissagedatele) naistorahvastele tuleks kasuks, kui nad kõik järjekorras Karjala kärestikest läbi lasta. Seda kontrollitud retsepti maksaaks proovida!

Lõunaks kinnitame otsad üksikul saarel keset jõge. Energia teatamiseks krõbistame kuivikuid ja jooma peale piimapulb-rist tehtud jooki. Krimpsu vajunud musklid tõmbuvad prin-giks, nii et mõni sell jaksab jälle hundiratastki visata. Retk jätkub.

Pärast mõnekilomeetrilist sõitu meenub Reinule, et tema kell saarele põõra o'sa kasvama jäi. Paat tõmmatakse kalda äärde, Rein alustab metsajooku tagasisuunas. Eero proovib vahepeal kaladele jahti pidada, kuna Maie saab oma toolil, mida ta juba matka algusest kaasa veab, päikesepaistel nurru lüüa.

Pühapäeva puhul jääme laag-risse juba kell 19.00. Telgid lüüakse üles kõrgel kaldapeal-sel heinamaa serval. Pärast mõningast koristust — lehmad on oma viisikaartid maha jät-nud — näeb meie laager üsna heakorrastatud välja.

Peetakse maha spartakiaad 3-liikmeliste nais- ja meeskondade osavõtul. Võisteldakse ühel alal — pannihetmises. Jõukatsumine on tulvil häid saavutusi, mida tõendab seegi,

et pann varre ja priske külje-tüki kaotab 4 võistkonna hul-gas on meie naiskond (Maie, Dagi, Mazi) kindel võitja, aga meeskond (Eero, Rein, Sass) peab rahulduma II kohaga, sest Sass diskvalifitseeritakse — pann lendab sektorist kõrvale ja kaob põõsasse.

Pärast õhtusööki kaob Eero kalade pebutamiseks õngi rii-se panema, teised rändurid poevad telkidesse. Kastvavast norskamise valjusest ärähir-mutatud kalad jätavad maha oma positsioonid Eero õngede läheduses, aga sääred otsivad võmaluse norskajatega kon-takti loomiseks. Ja üle kõige selle im' mui gab kuu.

18. august
Jõgi jätkab kopriitsemist — juba paari kilomeetri järele al-gavad uued kärestikud. Vesi mähise kivivallide vahel ning üle astangute, tehes vaheldu-seks järskke sik-sakke vasakule ja paremale. Umbes 6. kilo-meetril läbib meie paatide ka-ravan sellest kärestiku rüh-mast viimase, eriti kiirevoolu-lise. Kividerea lõpus valitseb jõge vägev murdlainetus, mil-les paat enesele raevukate hü-petega teed rajab. Seejuures vajub mõnigi lainehari selja-kottidele või ujutab üle paadi-põhja. Kuid läbi jõuame!

Enne lõunat kruvib pinge üles väike koseke, kus jõgi kits-saks kaelaks graniitkaljude va-hele kokku surutakse ning see-järele meetrikõrgusest astangust alla lastakse tormata. Vetehun-did vaatavad lähemalt koske, žestikuleerivad, päästenõõrid selga, vettkartvad pakid laadi-takse kaldale. Ja siis edasi juba nagu Tootsi-lugudes — esi-algu lähed paat vupsaku-vup-saku, seejärel kas lööb joalune ränk laine paadi vett täis ning seltskond teeb läbi sund-ujumise või pääsetakse kerge ehmatusega.

(Järgneb.)

TOIMUS JOOKSUKROSS

Kolmapäeval peeti Musta-mäel TPI jooksukross. Meestel oli võistlusmaa pikkuseks 1 km. Võitjaks tuli Uno Viin (E-13), teiseks jäi Peedu Haasmaa (TI-11) ja kolmandaks Ülo

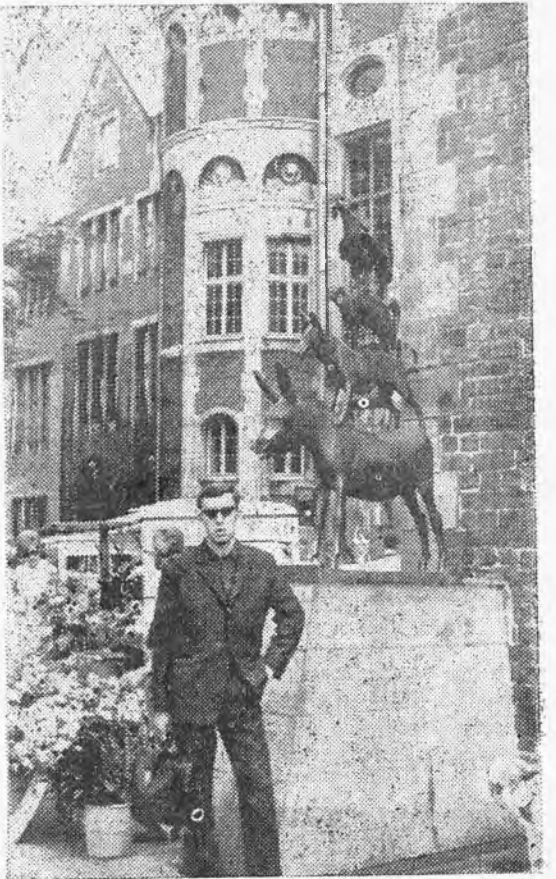
Saar (LI-32). Naistel tuli joosta 500 meet-rit. Esikoha võitis Jelena Save-la (E-19), teiseks tuli Mall Oa-mer (TP-11) ja kolmandaks Saima Karu (MN-31).

PRAKTICAL Ookeanilaevadel

Lõppes laeva-jõuseadmete eri-ala V kursu-üliõpilaste eks-puatatsiooni-praktika. Nagu eelmistelgi aasta tel toimus see ka tänava põhilisel Eesti Merelaev-vanduse ookea-nilaevadel «Kei-la», «Peit», «Edu-ard Vilde» jo-teistel suurte meresõidukitel. Kuue nädal vältel said üliõ-lased häid prak-tilisi kogemu-laevajõuseadme-te ekspluaat-siooni ja agre-gaatide jooksu-remondi ala meretingimus-tes. Omandatu-kogemused on kahtlemata heaks täienduseks eri-alastele teoreeti-listele teadmiste-le.

Merereiside aja said poisid «omo-nahal» tunda ka mereromantika võluisid ja karas-tusid soolaste-tuultes ning sü-gistormides.

Üliõpilased kü-lastasid mitmete Euroopa maade tuntud sada-malinnu — käisid Hullis, Lon-donis, Bremenis, Hamburgis, Oslos, Göteborgis ja mujal. Loomulikult tutvuti vahist vabal ajal nende linnade vaa-tamisväärsuste, mälestusmärki-de, muuseumide ja jõudumöö-da ka inimeste elulaadiga. Viibides näiteks valimiseelse kampaania ajal Lääne-Saksa-maal, nägid tudengid oma sil-madega noorsoo küllaltki torm-iliselt meeleavaldusi natsio-naal-demokraatliku partei poliitika vastu.

Sügava mulje jätsid nii lin-nade puhtus ja kord, nende ebatavaline arhitektuur kui ka jalakäijate ja autojuhtide dist-siplineeritus ja vastastikune viisakus.

Kuid tõde peitub vanasõnas — külas on hea, aga kodus parem — ja uue jõuga, tead-likumalt ja tõsisemalt asusid tulevased insenerid viimasele etapile oma erialases etteval-mistuses.

Pildid: üliõpilane Vitali Vinogradov «Breneni muusi-kute» juures.

EKSAMEILT

Nagu eelnevail nii ka käes-oleval õppeaastal töid sisseas-tumiseksamid päevavalgele uusi seisukohti ja arvamusi. Toome siinjuures mõningad ära.

Mis on jõumoment?

Jõumoment on kehale tema paigalt nihutamise momendil rakendatud jõu suurus.

Mida näitab Faraday arv?

Faraday arv näitab soojus-hulka, mis on vajalik aine ühe gramm-ekvivalendi soo-jendamiseks ühe kraadi võr-ra.

Faraday arv näitab suuri-mat kaugust tasakaaluasendist.

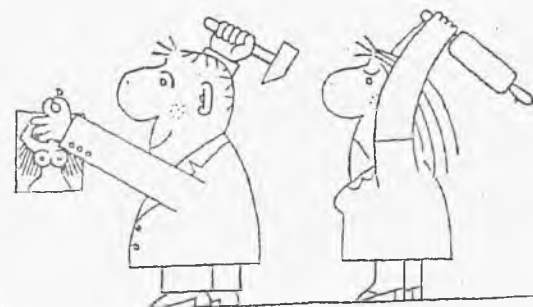
Mis on γ-kiirgus?

γ-kiirgus tekib γ-osakeste helendumisel.

γ-kiirgus on voog elektro-magnetilisi laineid.

KARIKA TURISTI TÖÖMAILT

Kui kunstiteost pannakse seinale.

Kui palju ja millised elemen-taarosakesed on tuumas 10₈Be?

Nad on lämmastiku elemen-taarosakesed ning neid on tuumas 14 elektroni.

Avaldada düün põhiühikute kaudu!

Düüd põhiühikute kaudu võrdub 10⁵ dn.

Mis on läätse fookus? Lääts fookus on optilise

peatelje kaugus läätse kesk-punktist.

Mis on potentsiaal?

Potentsiaal on laengute vahe.

Mis on relatiivne niiskus?

Absoluutse niiskuse suhet selle vee mahu hulga, mis antud temperatuuril.

Sõnastage kruvi reegel ja mil-leks teda kasutatakse?

Kruvi tuleb keerata päripäeva, kuid ta liigub risti peaga. Teda kasutatakse kru-vi või mutri keeramisel. Iga ese, mida on võimalik keera-ta, mis omab vinti ehk keer-meid, tuleb keerata päripäeva, et ta liiguks alla.

Mis toimub aatomis valgus-kvandi neeldumisel?

Valguskvandi neeldumisel suureneb aatomi siseenergia, mille tulemusena hakkab ühel elektronil halb olla ja ta len-dab ära.

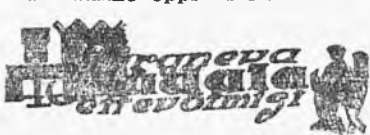
RAADIO-LOENGUD

3. nov. — dotsent Elmar Kier-pilli loeng V ja VI kursuse üliõpilastele töökaitse «Ohutus- ja tulekaitsetehnika alused».

Dotsent Ülo Taigro loeng I kursuse üliõpilastele NLKP aja-loos «Leninliku rahvusprogram-mi põhiseisukohad».

10. nov. — dotsent Georg Met-sa loeng füüsikas II kursuse üliõpilastele «Termodünaamika alused».

Vanemõpetaja Lilli Randma loeng I ja II kursuse üliõpilas-tele inglise keelest «Sõnastiku kasutamine õppimisel».

31. oktoobril kell 19.30 — PIKO-s esineb vabariigi teene-line kultuuritegelane Anatoli Mitt, asjatundja sel alal, mis tehakse

RELIGIOONI VARJUS. Viktoriin. Tants. Auhinnad. Kella 11—18-ni on Poliithari-dusmajas, Sakala tn. 3 avatud näitus «25 aastat Eesti NSV fašistlikust okupatsioonist vabastamist».

1. novembril kell 15.15 — Tallinna 1969. a. naiste korv-pallimeistrivõistluste sarjas kohtuvad võimlas Kiire t.1 TPI ja Kergetööstuse Tehnikumi võistkonnad.

2. novembril kell 11.15 — mainitud võistlussarjas kohtu-vad samas võimlas TPI ja «Dü-namo» II võistkonnad.

Uritusi, mida me peaksime külastama, leidub mitmesugu-seid. Tuleme nende korralda-jalle veelkordselt meelde — teatage kindlasti nendest toi-metusele esmaspäevaks.

Kuni 5. novembrini A5-203 on müügil abonement nr. 2.

Kavas:

5. nov. — «Nõukogude filmi-kunsti ajaloo» — esimestest sammudest kahekümnendate aastate suurmeisteritreni.

12. nov. — «Jaapani filmi-kunsti».

19. nov. — Uus film.

26. nov. — Multifilm enne ja nüüd. (W. Disney, N. Mc Laren jt.).

3. det. — «Ema». — V. Pu-dovkin.

10. det. — Kuuendast Mosk-va filmifestivalist.

17. det. «Lady Hamilton» — A. Korda.

Kava võib veel muutuda. Va-ruks on I. Kosenkraniuse loeng «Prantsuse filmikunstist».

Abonemendi hind — 1 rbl. 30 kop.

KAS TALLINNAS TÄHISTATAKSE ÜLIÕPILASPÄEVA?

Millal, kus ja kuidas seda kavatsetakse teha ning kes on organiseerijad — sellest kõi-gest saate lähemal aja! teada «Tallinna Polütehniku» veergu-delt.

ELKNÜ TPI Komitee

TEADMISEKS KÕIGILE

Täiendavalt «Tallinna Polü-tehnikutes» 17. ja 24. oktoobril ilmunud üleskutsetele doonor-luse alal, tuleme veel kord meelde, et neile, kes soovivad sellele humansele üritusele kaasa aidata, avaneb võimalus verd anda TPI tervishoiupunk-tis esmaspäeval, 3. novembril kella 9—12.

Teadmiseks I kursuse a/ü rühmaorganisaatoritele ja teaduskondade büroode aseesi-meestele-üliõpilastele!

Teile toimub 11. novembril seminar Väinas. Osavõtumaks 1 rubla tasuda komiteesse (A IV-203) hiljemalt 4. novemb-riks.

Väljasõiduks kogunemine 11. novembril kell 10 peahoone ees.

TÄNUAVALDUS

Palun vastu võtta südamlük-tänu 50. sünnipäeval minule osaks saanud tühelepanu ja õnnesoovide eest.

Harri Eesmaa.

Vast. toimetaja V. KALPUS

Organ парткома, ректората, ком-итета ЛКСМЭ и профкома Tallinского политехнического инсти-тута газеты «Таллинский политех-ник».

Hind 2 kop.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Tellimise nr. 3338

MB-10115